

Портрет Доріана Грея (виклад змісту)

Оскар Уайльд

Передмова

Роман починається з філософських роздумів Оскара Уайльда о мистецтві, його сутності, глибині, користі, потреби у суспільстві та світі. Автор викладає свою думку про те, що тільки культурні люди вміють бачити високий сенс у чудовому, а обранець той, хто вміє знаходити у чудовому тільки красу. Художник, на його думку, не мораліст, і не повинен комусь щось доводити. Справжній митець має право показувати все, що йому заманеться. Засобами мистецтва є думка і слово. Матеріалом для творіння є порок та чеснота. У кінці письменник робить висновок, що будь-яке мистецтво марне.

Розділ 1

Червень. До відомого лондонського художника Безіла Холварда прийшов його старий приятель лорд Генрі Воттон, щоб подивитись на нову картину митця. На холсті зображен юнак неймовірної краси – Доріан Грей. Лорд говорить, що ця робота найкраща, вона зможе прославити Безіла. Творець не бажає відправляти портрет на виставку, тому що вклав занадто багато себе у працю. Генрі не розуміє і сміється: яка схожість може бути між привабливим юнаком і дорослим митцем? Краса Доріана зникла б, якщо б він був переповнен думками, обличчя втратило б свою невинність. З діалогу приятелів стає зрозумілим, що Генрі одружений, але дуже цинічно відноситься до шлюбу. Він зізнається, що шлюб в них будується на вмінні витончено брехати. Безіл розповів лорду про своє знайомство з Доріаном Греєм у вітальні леді Брендон. Юнак для художника не тільки натурник, але й новий образ для подальшого розвитку мистецтва. Безіл не хоче, щоб лорд Генрі і Доріан Грей знайомились. Несподівано у студії з'являється сам юнак, і Безіл вмовляє лорда, щоб той не зіпсував цього хлопчину з чистою і світлою душею, не намагався на нього вплинути.

Розділ 2

Автор так описує нам Доріана: "Лорд Генрі дивився на Доріана, милуючись його ясними блакитними очима, золотистими кучерями, витонченим малюнком червоного рота. Цей юнак справді був напрочуд гарний, і щось у його особі відразу викликало довіру. У ньому відчувалася щирість і чистота юності, її цнотлива палкість". Безіл працює над портретом, а лорд Генрі починає монолог про життя, людей, гріхи та спокуси. Юнака дуже вразили слова лорда, він замовк на деякий час, щоб зрозуміти почуте. Ці прості, але цікаві думки перевернули внутрішній світ хлопчини. "Душу краще всього лікувати відчуттями, а відчуття лікує тільки душа" – говорить Генрі Доріану, коли той насолоджувався запахом бузку у саду. Юнак розуміє, що боїться цю людину: вона щось змінила у ньому. Лорд намагається допомогти Доріану зрозуміти самого себе, доводить думку про те, що краса, юність – єдине в житті, що необхідно цінувати, тому що все це з плином часу зникає. Безіл закінчив портрет. Навколо картини виник скандал через те, що Доріан, спантеличений думками про

швидкоплинність часу, зрозумів, що портрет назавжди залишиться таким, і він на портреті завжди буде молодим, але боїться, що з першою зморшкою на власному обличчі Безіл перестане його любити. "Як сумно! Я постарію, стану противним потворою, а мій портрет буде вічно молодим... Ах, якби могло бути навпаки! Якби старів цей портрет, а я назавжди залишився молодим! За це... за це я віддав би все на світі. Так, нічого не пожалів би! Душу б віддав за це!" – ці слова стали роковими для життя хлопчини. Лорд Генрі і Доріан домовились відвідати театр у цей же вечір.

Розділ 3

Наступного дня лорд Генрі відправився до свого дядька лорда Фермора, добродушного, але іноді різкуватого старого холостяка, який у минулому був дипломатом. Генрі відправився до свого дядька, щоб дізнатися більше про Доріана Грея. З розповіді дядька читач дізнається, що Доріан був онуком Келсо, сином леді Маргарет Девере. Мати юнака померла, а батько вбит. Містер Грей успадкував маєток Селбі. З діалогу Генрі та Фермора стає відомим, що батько лорда Воттона має наміри одружитися на американці. Лорд Генрі дякує дядька за отриману інформацію та відправляється на сніданок до тітоньки Агати, де повинен зустрітись з Доріаном. Гаррі бажає підкорити душу юнака, стати для нього об'єктом захоплення, вчителем. Лорд Генрі опинився у своєї тітоньки, а розмова за столом якраз йшла про його батька Дартмура та його можливий шлюб з американкою. Гаррі за сніданком говорить занадто різкі думки, говорить, що Англії потрібно перестати витрачати гроші на благодійність та почати робити внески у розвиток науки, тому що тільки вона може наставити людей на істинний шлях. Цими словами була дуже незадоволена леді Агата, яка багато витрачала на пожертвування. Лорд Генрі постає нам цинічним, фамільярним, але все одно він підкоряє своєю чарівністю та вмінням критично мислити. Сніданок закінчується тим, що Доріан та Гаррі залишають вітальню леді Агати, щоб відвідати Парк, а там спостерігати плін життя.

Розділ 4

Пройшов місяць, Доріан знаходиться у вітальні лорда Генрі та очікує на нього. Гаррі вважає, що бути пунктуальною людиною – це марна трата часу, тому завжди запізнюється. Містер Грей познайомився з дружиною лорда, леді Вікторією Воттон, яка завжди була у когось закохана, одягалась у дивне вбрання та до безумства любила ходити до церкви. Леді Генрі запросила Доріана на свій вечір. Прийшов сам Гаррі, випроводив дружину і радить юнаку ніколи не одружуватись: "Чоловіки одружуються від втоми, жінки виходять заміж з цікавості. І тим і іншим шлюб приносить розчарування". Доріан розповідає Гаррі, що закохався в актрису на ім'я Сибіла Вейн, яка грала Джульету у виставі Шекспіра "Ромео і Джульєта" у жахливо бідному театрі три тижні тому. Хлопчина так описує дівчину: "Гаррі, уявіть собі дівчину років сімнадцяти, з ніжним, як квітка, личком, з головою гречанки, обвитою темними косами. Очі – сині озера пристрасті, губи – пелюстки троянд". Він познайомився з актрисою у третій вечір, коли та грала Розалінду. Юнак подарував їй квіти, а потім відправився до неї за куліси. Сибіла була збентежена тим, як незнайомець вихваляв її

талант, і вирішила називати Доріана "Прекрасним Принцем". Він бажає, щоб Безіл та Гаррі подивились виставу з її участю та заплатити за трьохрічний контракт, яким Сибіла пов'язана з цим театром. Лорд Генрі зрадів закоханості юнака, тому що для нього хлопчина став ще більш цікавою людиною. Гаррі вважає людське життя єдиною річчю гідною вивчення. На думку лорда, кохання, закоханність – не примітивні, а неймовірно складні почуття за своєю сутністю, цікаві психологічні явища. Генрі Воттону прийшла телеграма о заручинах Доріана Грея та Сибіли Вейн.

Розділ 5

Сибіла безумно радіє заручинам, а мати критично відноситься до цього. Місіс Вейн хвилюється за сина Джеймса, який відправляється морем до Австралії на заробітки. Джим сподівається, що ніколи не повернеться до похмурого Лондона. Наостанок він говорить матері, щоб та оберігала Сибілу, та відправляється з сестрою останній раз прогулятися Парком. Дівчина старша за брата на рік та дає йому настанови: "Та дивись же, пиши мені з кожною поштою! І молися перед сном кожен вечір, а я теж буду молитися за тебе". Джеймс хвилюється за Сибілу через незрозумілого залицяльника, до того ж аристократа, вважає, що мати занадто пихата, легковажна та не зможе доглянути за сестрою. Дівчину засмутила неможливість розділити своє щастя зі своїм братом. Несподівано повз них проїхала коляска Доріана, але Джеймс так і не побачив свого залятого ворога. О шостій годині вони повернулись до дому, де їм належало попрощатися, а Сибілі ще й перепочити перед виставою. Перед тим як поїхати Джим запитав мати про те, що хвилювало його довгі роки. Чи насправді були його мати та батько одружені? Місіс Вейн зізналась, що вона не перебувала у шлюбі, але її коханий був щирою людиною. Джеймс покинув домівку та відправився у далеку путь.

Розділ 6

Безіл Холвард та Генрі Воттон зустрілись у ресторані "Бристоль", де очікують на Доріана Грея. Художник дізнається від лорда о намірах юнака одружитися з Сибілою та висловлює свою думку про безумство та нерівність цього шлюбу. Генрі зневажає шлюб, оптимізм, міркує про Доріана та його майбутнє. З'являється сам містер Грей. Юнак з захватом розповідає про своє кохання до акторки, про перший поцілунок та прийняття рішення о заручинах. Доріан зізнається: коли він поруч з коханою, то забуває про всі нісенітниці, що розповідав йому Генрі Воттон. Лорд говорить Доріану: "У ваших очах я – втілення всіх гріхів, які у вас не вистачає сміливості здійснити". Компанія закінчила розмову та відправилась до театру. Безіл Холворд зрозумів, що назавжди втратив свого щирого та чистого Доріана.

Розділ 7

У цей вечір театр був переповнений. Через деякий час після початку вистави на сцені з'явилась довгоочікувана Сибіла Вейн у ролі Джульєти. Лорд Генрі та Безіл Холворд були несподівано вражені красою та грацією цієї дівчини. Коли дівчина почала говорити, то всі опинились здивованими: Сибіла зовсім не потрапляла у інтонацію та відверто жахливо грала. Обличчя Доріана становилось бляклим. Після закінчення другої дії лорд Генрі і Безіл пішли, залишивши Доріана наодинці зі своєю трагедією.

Закінчилась вистава, і юнак помчав за куліси, щоб розібратись, чому його кохана грала сьогодні так погано. Сибіла зізнається, що не може тепер грати, тому що вона пізнала справжнє кохання, життя за межами театру, щастя. Доріан на це одкровення відповідає: " - Ви вбили моє кохання". Містера Грея переповнила злоба, жалюгідна акторка йому тепер не потрібна, вона для нього померла назавжди. Він покинув її та повернувся додому, де він застав власний портрет у бібліотеці, але щось змінилось у картині. Вираз обличчя переменився, складка біля рота стала жорстокою. Портрет навчив Доріана цінувати свою красу, але юнак зрозумів, що ті слова, сказані у майстерні Безіла можливо стали реальними. Кожен гріх, зроблений містером Греєм, буде лягати на картину страшною плямою. Він вирішив більше не грішити, не спілкуватися з лордом Генрі, не піддаватись спокусам та повернутись до Сибіли Вейн.

Розділ 8

Доріан пізно прокинувся та отримав листа від лорда Генрі, але вирішив його відкласти. За сніданком у бібліотеці погляд містера Грея знову зупинився на екрані, який приховував собою портрет. Невже все це відбулося насправді? Посунути екран і дізнатися правду чи мучатись від невідомості? Доріан зачинив усі двері, відсунув екран і опинився один на один з самим собою. Стало очевидно: портрет змінився. Свідомість Доріана втішало те, що картина хоть чомусь його навчила. Він зрозумів необхідність вибачитись перед Сибілою та зробити її своєю дружиною. Перед ним знаходився доказ його власного гріха. Декілька годин Доріан не рухався з місця та розмірковував о сенсі буття. Він не розумів, що йому робити, відчувати, але потім, зібравшись з думками, почав писати листа своїй коханій дівчині з проханням вибачити його. Коли Доріан закінчив, до нього прийшло полегшення. Несподівано до маєтка містера Грея награвував лорд Генрі. Хлопчина приймає рішення: незважаючи на те, що скаже Генрі, сказати йому о намірах почати нове життя з чистою совістю та одружитися на Сибілі. Стає зрозумілим, що юнак не читав листа, який відправив лорд, тому що Сибіла Вейн померла. У кімнаті лунають істеричні крики Доріана. У той вечір, коли містер Греї пішов від дівчини, вона отруїлась засобами для гриму. Гаррі попереджає хлопця, щоб той був обережним, щоб на нього не завели справу. Лорд намагається заспокоїти Доріана. Генрі запросив юнака у цей же вечір відвідати оперу. Він покинув маєток, залишивши Доріана один на один зі своїми думками. Нещасна трагічна смерть Сибіли так спотворила посмішку хлопчини на портреті. Містер Греї прийняв рішення: віддати себе вічній молодості, гріхам та спокусам. Кожен ранок Доріан багато часу приділяв розгляду роботи, він милувався, насолоджувався власним образом. Портрет стане дзеркалом душі головного героя. Доріан Греї відправляється в оперу.

Розділ 9

Наступного ранку, коли Доріан снідав, до нього навідався Безіл Холвард, щоб поспівчувати та підтримати свого друга, але яка несподівана досада наздогнала художника, коли той дізнався, що вчора ввечері містер Греї був у опері. Безіл розчарований, він розуміє, що той Доріан, якого він малював місяць тому, неймовірно змінився у негативну сторону, а все це вина лорда Генрі. "Коли ми познайомилися, я

був хлопчик, зараз я – чоловік" – говорить Доріан своєму приголомшеному другу. Юнак просить художника, щоб той намалював портрет Сибіли, щоб вона залишилась йому щедесь, окрім поцілунків та обіймів. Безіл виявляє бажання, щоб хлопець знову почав позувати йому, але той відмовляється. Містер Холвард помітив, що портрет Доріана перекриває екран. Художник захотів побачити власну роботу, але містера Грея перехопив жак: що станеться, якщо Безіл дізнається? Після декількох перепалок містер Холвард відступився, але попередив, що бажає у жовтні відправити портрет на виставку до Парижа. Художник відкриває свою тайну Доріану, чому раніше він не бажав виставляти свою роботу, він певним чином вилив душу та сповідався своєму близькому другу. Містер Грей відмовився назавжди позувати Безілу Холварду, але вони залишились друзями. Засмучений містер Холвард залишив Доріана, який поставив собі за мету сховати портрет якомога швидше.

Розділ 10

Доріан попросив ключ від старої класної кімнати, знайшов покривало часів його діда, яким можна було б прикрити портрет. Якщо б хлопець захотів врятуватись від згубного впливу лорда Генрі та власних страстей, то Безіл допоміг би йому, тому що дуже сильно любив. До містера Грея прийшов багетчик, який допоможе перенести картину у класну кімнату, яку містер Грей не відвідував 4 роки. Картину перенесли, тепер Доріан міг бути спокійним. Він повернувся до бібліотеки о шостій годині, де був поданий чай. Лорд Генрі прислав Доріану листа з книжкою та газетою, де була написана звістка о смерті Сибіли Вейн. Містер Грей розгнівався на Гаррі та розірвав газету. Помітивши на столі книгу, яку прислав лорд Генрі, Доріан взявся за її читання. Це виявся роман без сюжету – психологічний етюд, який захопив юнака. О дев'ятій годині містер Грей зустрівся з Генрі Воттоном в одному з клубів Лондона.

Розділ 11

Протягом багатьох років Доріан Грей не міг звільнитися від впливу тієї книги. Він замовив дев'ять екземплярів з самого Парижа. Герой книги, юний парижанин, у якому поєднувалися романтичність та критичний розум, здавався містеру Грею прототипом самого себе. Обличчя героя на портреті покрилось зморшками, а сам хлопчина зовсім не змінився, він насолоджувався красою власної зовнішності та спостерігав деградацію своєї душі за допомогою картини. Натомість Доріан не був легковажним та безросудним: час від часу проводив у своєму маєтку вечори. Коли він досяг повноліття, то зайняв непогане положення у суспільстві. Насолоджуючись своєю ідеальною оболонкою містер Грей знаходить розраду у культах невідомих релігій, пишних вбраннях, колекціонуванні старинних речей, дорогоцінних каменях, наркотичних зіллях. Доріан – краса, яка спокушає багатьох. Він постійно закохується, але нікого не любить, тому носить славу бездушного спокусника, який занадто захопився ідеями гедонізму.

Розділ 12

Це сталося дев'ятого листопада перед днем народження Доріана, коли тому повинно було виповнитися тридцять вісім років. Об одинадцятій вечора він повертався

додому від лорда Генрі. Несподівано містер Грей зустрічає Безіла Холварда, який повідомляє, що відправляється на шість місяців до Парижа. Художник попросив зайти до Доріана на півгодини, щоб серйозно поговорити о репутації друга та чутках, що про нього говорять в Лондоні. Містер Холвард розповідає, що у минулому році до нього прийшов незнайомец, щоб замовити власний портрет, за який годен був віддати велику суму, але Безіл відмовився виконувати роботу. Він звинувачує Доріана в поганому впливі на своїх друзів, які були змушені покинути Англію або закінчили життя самогубством. Безіл вмовляє містера Грея спростувати чутки та звинувачення, у яких підозрює свого друга. Доріан запропонував йому піднятися до старої класної кімнати та прочитати щоденник, у якому розкриті всі таємниці життя розпусника.

Розділ 13

Доріан Грей та Безіл Холвард підіймаються по сходах у таємничу кімнату. Містер Грей вважає, що тільки художник має право знати всю правду про нього. Вони вішли в кімнату, зачинили двері. Доріан зірвав покривало з портрета та по кімнаті розійшлась хвиля жаху. Безіл впізнав свою роботу, але не зрозумів, що змусило обличчя юнака так жорстоко змінитись на обличчя мерзенного старця. Чому картина так страшенно змінилась? Містер Грей зізнався, що портрет – це дзеркало його душі. Несподівано Доріана розібрав спалах люті та злоби до Безіла, а потім він знайшов ніж, яким безжалісно вбив художника, зруйнувавши свою душу назавжди. Доріан намагається вигадати як сховати сліди злочину та вирішив зустрітись з Аланом Кемпбелом.

Розділ 14

Наступного ранку Доріан прокинувся зовсім спокійним та безтурботним. Як містер Грей не намагався відволікти себе від вчиненого злочину, обличчя Безіла переслідувало його усюди. Головний герой хвилюється через те, що можливо, Алан Кемпбел поїхав з Англії або не захоче приїхати. Алан Кемпбел – неймовірно високоосвічена людина, але зовсім нічого нерозуміюча у мистецтві, все своє життя присвятив науці, а саме хімії. З містером Кемпбелом у Доріана були доволі теплі стосунки, але останнім часом Алан переменився та став частіше впадати в меланхолію. Саме цього старого приятеля очікував містер Грей. "Алане, спасибі вам, що прийшли. Ви дуже добрі. – Грей, я дав собі слово ніколи більше не переступати поріг вашого будинку. Але ви написали, що справа йде про життя або смерті...". Доріан просить допомоги у містера Кемпбела, а саме заховати труп Безіла, щоб від нього не залишилось ані сліда. Алан би нізащо не погодився, але Грей дав йому листа, після прочитання якого Кемпбел не в силах був відмовитись. Досвідчений хімік протягом п'яти годин без передиху працював у класній кімнаті, після чого труп Безіла Холварда зник назавжди.

Розділ 15

О дев'ятій годині того ж вечора Доріан поїхав до вітальні леді Нарборо. Вечір обіцяв бути нудним, але несподівано з'явився лорд Генрі. Останній помітив, що Доріан зовсім не свій: занадто мовчазний та нічого не їсть. Вечір пройшов за світською звичайною бесідою, але містер Грей дуже сильно нервував: боявся, що хтось його розкусить.

Приїхавши додому він спалив пальто та валізу Безіла, а потім відправився назустріч нічним пригодам.

Розділ 16

Доріан опинився у дурному місці, його мучила спрага опіуму. Містер Грей зустрів Адріана Сінглтона, втомленого від життя нероби. Неочікувано одна з занепалих жінок назвала Доріана "Прекрасним Принцем". Грея перебрав холод, він покинув це жахливе місце. Байдужий до всього Доріан Грей, намагався втекти від власних думок, але, коли він направлявся до притону, якийсь незнайомиць перехопив його, притиснув до стіни та вчепився йому в горло. Це був Джеймс, брат Сибіли, який поклявся вбити Доріана, але багато років не міг знайти, бо знав тільки його прізвисько "Прекрасний Принц". Надії на помилювання не було, але раптово Грею пришла ідея: Сибіла померла вісімнадцять років тому, а Доріану на вигляд не можна було дати більше двадцяти. Використавши принади своєї вічної юності він залишився живим. Коли містера Грей зник, до Джеймса Вейна підійшла та жінка, яка назвала Доріана "Прекрасним Принцем", та відкрила Джиму тайну, що більш ніж як вісімнадцять років зовнішність Доріана зовсім не змінювалась.

Розділ 17-18

Минув тиждень. Доріан у своєму маєтку Селбі приймає гостей. Доріан відійшов від розмови з герцогинею Гледіс, щоб вибрати їй орхідеї, але втрачає свідомість. Коли містер Грей прийшов до тями, то відмовляється залишатися наодинці, тому що, коли перебирав квіти, побачив за вікном обличчя Джеймса Вейна. Увесь день Доріан не виходив з дому, тому що неймовірно боявся смерті, але й до життя він був байдужим. Містер Грей запевнив себе, що все це було грою уяви. Тільки на третій день він осмілився вийти з дому, відправився до соснового лісу на полювання, а там зустрів брата герцогині Джефрі. Коли він намагався вбити зайця, то потрапив у людину.

Полювання припинилось. Доріан починає відчувати, що повинно статись щось жахливе. Містер Грей отримав листа від Гледіс. Смерть загонича змусила Грея знепритомніти, він вирішив поїхати до Лондона. Перед тим як чоловік повинен був поїхати до Лондона до нього завітав егер та повідомив, що ніхто не знає вбиту людину. Доріан помчав оглядувати тіло, тому що його очікував або порятунок або страждання від вічних мук. Це був труп Джеймса Вейна. Врятован!

Розділ 19

Доріан вирішив більше не грішити, стати краще, очистити власну совість та стати іншою людиною. Містер Грей провів місяць у селі та зустрів там просту дівчину Гетті, яка нагадувала йому Сибілу. Він знову закохався, можливо, що полюбив, але вирішив залишити дівчину такою ж прекрасною, покинути її, щоб вона не мучилась. Лорд Генрі розлучився, Алан Кемпбел вчинив самогубство, розносяться плітки про зникнення Безіла Холварда. Доріан намагається запевнити лорда, що душа існує, що вона може загинути, спастись, її можна купити або продати. Генрі Воттон заздрить зовнішньому вигляду містера Грея, який зовсім не змінився від часу їх знайомства. Він вихвалає юність та розпитує друга про те, як йому вдалося зберегти власну красу. Гаррі

зізнається, що саме життя Доріана було мистецтвом гідним поваги. Лорд Генрі запрошує Грея до клубу, але той відмовляється, бо бажає виправитись. Хлопчина звинувачує лорда в тому, що той дав колись йому книжку, яка згубила його життя. Грей погодився прийти на сніданок до друга.

Розділ 20

Чудовий теплий вечір. Доріан часто їздив до села, тому що там його ніхто не знав. Дівчині, яка його полюбила, він говорив, що він бідняк. Дивлячись у дзеркало містер Грей починає переосмислювати все своє життя, розуміти свої помилки, ненавидіти красу. Краще не думати про минуле, тому що нічого не можеш змінити. Джеймс Вейн лежить у безіменній могилі, Алан Кемпбел закінчив життя самогубством, чутки про Безіла поступово втрачають актуальність — не це хвилювало Доріана, а смерть власної душі у живому тілі не давала йому спокою. Безіл намалював портрет, який зіпсував Грея життя. Він не міг пробачити художника. Хлопчина вирішив подивитись на портрет, можливо, що там щось змінилось у кращу сторону, але все стало тільки набагато гірше. Доріан Грей вирішив знищити картину раз і назавжди. Він схопив ножа та встромив його в роботу. Крик поширився майже по всій вулиці. Коли слуги відчинили двері, то побачили чудовий портрет молодого юнака на стіні та дряблого дідуся на підлозі. Тільки по обручкам слуги здогадались, що знайшли тіло Доріана Грея.

Висновки:

"Портрет Доріана Грея" - єдиний опублікований роман Оскара Уайльда;

у цьому романі найповніше втілюється естетичний ідеал Уайльда: абсолютизація творчості і творчої особистості, протиставлення внутрішнього світу людини бездушною, грубою реальністю, проголошення насолоди сенсом існування (гедонізм);

проблема "прекрасного" і "потворного" лягла в основу твору;

три види любові - романтична і чиста, глибока і піднесена, буденна і тілесна - відтіняють в романі "Портрет Доріана Грея" найстрашнішу форму любові - любов до самого себе;

роман втілює основний принцип естетизму, культ молодості і краси, і ставить питання про ціну, яку доводиться платити за вічну Красу.